

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาความกตัญญูทเวทในประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่เทศกาลตรุษจีน
ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัย : พระมหาประยุทธ์ ฐิตปัญโญ

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระศรีสมโพธิ, ดร.พธ.บ., M.A., PH.D.

: ผศ.อานนท์ เมธีวรฉัตร พธ.บ. กศ.ม.

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาความกตัญญูทเวทในประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่เทศกาลตรุษจีน ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาความเชื่อและประเพณีของชาวจีน ๒) เพื่อศึกษาประเพณีแห่เจ้าพ่อ - เจ้าแม่เทศกาลตรุษจีนปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ ๓) เพื่อศึกษาความกตัญญูทเวทในประเพณีแห่เจ้าพ่อ - เจ้าแม่เทศกาลตรุษจีน ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Study) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ชาวจีน มีถิ่นฐานอยู่ประเทศจีน เป็นชาติพันธุ์ที่มีประวัติศาสตร์สืบทอดต่อเนื่องยาวนาน ตั้งแต่ศตวรรษที่ ๒๑ ก่อนคริสตกาล หรือ ราว ๔ พันปีที่แล้ว ในปัจจุบันชาวจีนไปตั้งถิ่นฐานอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก และมีชื่อเสียงในด้านความฉลาดและอดทน ในประเทศไทยมีคนจีนอพยพเข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเรื่อยมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จังหวัดนครสวรรค์ซึ่งเป็นชุมชนการค้าที่มีชาวจีนอยู่เป็นจำนวนมาก ปรากฏเด่นชัดในสมัยรัชกาลที่ ๕ ชาวจีนทั้งที่อยู่ในประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ และที่อพยพไปตั้งถิ่นฐานในประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทย ได้นำความเชื่อและประเพณีอันเป็นอัตลักษณ์ของตนไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและเป็นที่รู้จัก หนึ่งในประเพณีที่สำคัญของชาวจีนคือประเพณีตรุษจีน โดยแต่ละชุมชนของชาวจีนจะมีวิธีการเฉลิมฉลองที่เป็นอัตลักษณ์และยิ่งใหญ่

๒. จังหวัดนครสวรรค์เริ่มมีการจัดงานแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่เทศกาลตรุษจีน ปากน้ำโพ เกิดขึ้นหลังจากเกิดโรคอหิวาตกโรคเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๐-๒๔๖๒ ชาวปากน้ำโพได้รับความเดือนร้อนมีคนตายและเจ็บป่วยเป็นจำนวนมากด้วยเหตุว่าการแพทย์สมัยใหม่ยังไม่แพร่หลาย หมอไม่สามารถรักษาโรคให้หายได้ ชาวบ้านจึงไปพึ่งเทพเจ้าเพื่อขอให้ช่วยปัดโรคร้ายให้ โดยพิธีเข้าทรงและเขียนกระดาษยันต์ (ฮู่) เเผาใส่น้ำดื่ม สามารถรักษาชาวบ้านจากโรคได้เป็นที่เลื่องลือถึงความศักดิ์ของเจ้าพ่อเทพารักษ์ ดังนั้นเมื่อถึงเทศกาลตรุษจีนชาวยุโรปเชื้อสายจีนจึงอัญเชิญเจ้าพ่อเทพารักษ์มาแห่รอบตลาดเพื่อความป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและครอบครัว ตั้งแต่นั้นมา “งานประเพณีแห่เจ้าพ่อ - เจ้าแม่เทศกาลตรุษจีน ปากน้ำโพ” จึงเกิดขึ้น มีขบวนแห่ใหญ่โต กลายเป็นประเพณีสำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ในปัจจุบันนี้

๓. ความกตัญญูทเวทในพระพุทธศาสนาเถรวาท หมายถึง กิริยาที่บุคคลผู้รู้อุปการะที่ผู้อื่นทำให้แล้วตอบแทนอุปการะคุณโดยจัดเป็น ๖ คู่ คือ ๑) บุตรทำการตอบแทนแก่มารดาบิดา ๒)

ศิษย์ทำการตอบแทนแก่ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ ๓) พุทธศาสนิกชนทำการตอบแทนแก่สมณะพระสงฆ์ ๔) ภรรยาทำการตอบแทนแก่สามี ๕) มิตรทำการตอบแทนแก่มิตร และ ๖) บ่าวทำการตอบแทนแก่นาย ส่วนความกตัญญูทเวทในลัทธิขงจื้อซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีน เน้นหนักไปที่การทำหน้าที่บุตรธิดาต่อบิดามารดา ด้วยการเลี้ยงดูเมื่อมีชีวิตอยู่และเซ่นไหว้เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว อีกทั้งยังหมายรวมถึงการเซ่นไหว้ฟ้า ดิน ตามจารีตส่วนความกตัญญูทเวทในพระเพณีนี้นั้นเจ้าพ่อ-เจ้าแม่เทศกาลตรุษจีน ปากน้ำโพจังหวัดนครสวรรค์ ได้มีการนำแนวคิดทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ เช่น การบูชาคุณความดีของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร หรือ เจ้าแม่กวนอิม ยกย่องพระสงฆ์คือพระถึงชำจั้ง และเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพที่มีอุปการคุณช่วยเหลือให้รอดพ้นจากอวิเวทโรคในอดีต มีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว การตอบแทนคุณเพื่อนด้วยการต้อนรับเป็นการพิเศษ และการสำนึกในบุญคุณของธรรมชาติ เน้นการบวงสรวง วิงวอน ซึ่งเป็นนามธรรมที่เกิดจากใจ แสดงออกมาในรูปของพิธีกรรม ที่สามารถส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงออกเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้ในวิถีชีวิตได้จริง

Dissertation : A Study of the Gratefulness Principles Found in God and Goddess Parade Convention of Paknampho Chinese New Year Festival in Nakhonsawan Province

Researcher : Phramaha Prayud Thitapunyo (Opaskittikoon)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Dissertation Supervisory Committee

: Phrasrisombodhi B.A., M.A., PH.D.

: Asst. Prof. Anond Meteevarachatra B.A, M.A.

Day of Graduation : 31October2515

Abstract

This research on "A Study of the Gratefulness Principles POUND in God and Goddess Parade Convention of Paknampho Chinese New Year Festival in Nakhon Sawan Province " had 3 objectives : 1) to study the faith and custom of Chinese people 2) to study the God and Goddess Parade Convention of Paknampho Chinese New Year Festival in Nakhon Sawan Province and 3) to study the gratefulness principles found in God and Goddess Parade Convention of Paknampho Chinese New Year Festival in Nakhon Sawan Province. This study was carried on through qualitative research by Documentary Study and In-Depth Interviews with key informants.

The results of this study revealed as the following :

1. Chinese people had their residences in China. They were ethnological people who had been carrying on their history with long last continuity since 21st century before Chinese people have settled down their residences in different regions around the world and had reputation on cleverness and patience. In Thailand, Chinese people migrated since Krung Sri Ayudhya period through early Rattanakosin period. Nakhon Sawan Province was a community for trade where Chinese people lived for great amount. It appeared clearly in the Reign of King Rama that Chinese people located both in the mainland of China and in different countries including Thailand had brought the faith and customs which were their own uniqueness to practice strictly and became well-known. One of the important custom of Chinese people was the Chinese New Year Festival which each community would celebrate of its own uniqueness and enormity.

2. Nakhon Sawan Province started to handle and manage the God and Goddess Parade Convention of Paknampho Chinese New Year Festival after the spreading of diarrhoea in 1917-1919. Paknampho people were down in troubles with several sick people and some were dead because modern medication was not disseminated. The

doctors could not cure the patients, so they asked for help from God to get rid of the diseases by handling the ceremony called "Kao Song" and writing on Hu pbaper, then burnt it and put it in drinking water which could cure the patients to be better from the diseases they had got before. This had caused the fame of God Theparak holiness, therefore, when the time of Chinese New Year Festival came up, males of Chinese race invited God The parak into the Parade Convention around the market place for auspicious Ceremony and for their lives and families as well. Since then, "God and Godess Parade Convention of Paknampho Chinese New Year Festival" had been handled with hugh parade and became the most important custom of Nakhon sawan Province nowadays.

3. The gratefulness appeared in Theravada Buddhism meant behaviors of the one who was patronized and needed to reciprocate the patronage by setting up into 6 pairs as : 1) A child should reciprocate his parents for their patronage, 2) A pupil should reciprocate his teachers for their kindness, 3) A Buddhist clansman should serve monks and Brahmins for reciprocation, 4) A wife should reciprocate and show her love for her husband, 5) Friends and associates should serve and reciprocate for their friendship and 6) Servants and workmen should serve, reciprocate and show love for their bosses. For the gratefulness appeared in Khong Juism which was the original faith of Chinese people emphasized on a child to reciprocate his parents by taking the best care when they were alive and paying respect to them when they passed away, including meant to pay respect to the nature as the sky and the land. And for the gratefulness found in God and Godess Parade Convention of Paknampho Chinese New Year Festival in Nakhon Sawan Province, it disclosed that the concept of Buddhism was applied to be used such as to worship the virtue of Pra Bhothisatawalokitesuan or Godess Kuan im, praised the monk as Pra Tungsumjung and also Godess of Paknampho who helped the people to be safe from diarrhoea in the past. There had been done good merit for the ancestors, reciprocated friends and associates by giving special welcome and greetings and realized of the nature obligation by focusing on worship and request which were abstractness creating from deeply mental and showed off in the form of ceremony which could encourage the behaviors into the form of figureness and could bring to use and apply in real way of life.